

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Metodika k výučbe predmetu - Analýza spravodajských a politických informácií

v rámci magisterského študijného programu Politológia
**(aktivita A2 - Tvorba metodík a vzdelávacích materiálov pre účely vzdelávania v oblasti
kybernetickej a informačnej bezpečnosti)**

Košice, august 2025

Názov predmetu: Analýza spravodajských a politických informácií

Kód predmetu: KPO/ASPI/25

Krátka anotácia predmetu:

Predmet Analýza spravodajských a politických informácií sprostredkúva študentom poznatky a zručnosti potrebné na monitorovanie a analýzu politickej a spravodajskej komunikácie v online prostredí. Zameriava sa na prácu s nástrojmi určenými na sledovanie obsahu internetu a sociálnych médií, identifikáciu kľúčových aktérov a naratívov, ako aj na interpretáciu trendov a dynamiky informačného prostredia. Súčasťou je aj oboznámenie sa s metodickými rámcami spracovania dát, ich anotácie a analytického vyhodnocovania. OSINT je predstavený ako jedna z doplnkových metód, ktorá rozširuje možnosti práce s otvorenými zdrojmi. Predmet rozvíja schopnosť kriticky hodnotiť informácie, systematicky ich analyzovať a prezentovať výsledky v politologickom (a prípadne aj bezpečnostnom) kontexte.

Cieľová skupina:

Študenti bakalárskeho a magisterského štúdia programov informatiky a politológie (Ib, 1Plm, AIb, 2Plm).

Ciele vzdelávania

Absolventi vzdelávacieho programu budú schopní:

- orientovať sa v spravodajskej a politickej komunikácii a chápať jej fungovanie v kontexte informačného prostredia,
- využívať vybrané monitorovacie nástroje a otvorené zdroje (OSINT) na sledovanie politickej a spravodajskej komunikácie,
- zbierať dáta z online prostredia a systematicky ich spracovávať,
- anotovať a analyzovať zozbieraný obsah s využitím vhodných metodických rámcov,
- komplexne evaluovať informačné zdroje a ich relevanciu,
- prezentovať zistenia vo forme analytických výstupov (písomne aj ústne)

Stručná osnova predmetu:

- 1) Základy politickej a spravodajskej komunikácie;
- 2) Komplexnosť a moderné výzvy informačného prostredia;
- 3) Kybernetická a kognitívna bezpečnosť v kontexte politických aktivít a komunikácie (hrozby, aktéri a opatrenia);
- 4) Nástroje, možnosti a výzvy monitoringu informačného prostredia;
- 5) Inštrumentalizácia nálepk a naratívov v politickej/spravodajskej komunikácii;

- 6) Nástroje, možnosti a výzvy investigativních aktivit založených na otevřených zdrojích (OSINT);
- 7) Spravodajstvo o kybernetických hrozbách (CTI)

Odporúčaná literatúra:

- BAZZELL, Michael: Open Source Intelligence Techniques: Resources for Searching and Analyzing Online Information. Bloomington: Independently Published, 2023.
- BELLINGCAT Investigative Team: We Are Bellingcat: An Intelligence Agency for the People. London: Bloomsbury, 2021.
- BENKLER, Yochai – FARIS, Robert – ROBERTS, Hal: Network Propaganda: Manipulation, Disinformation, and Radicalization in American Politics. New York: Oxford University Press, 2018.
- BERGER, J.M. – MORGAN, Jonathon: The ISIS Twitter Census: Defining and Disrupting the Jihadist Presence on Social Media. Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2015.
- BERINSKY, Adam J.: Political Rumors: Why We Accept Misinformation and How to Fight It. Princeton: Princeton University Press, 2022.
- BLUMLER, Jay G. – KAVANAGH, Dennis: The Third Age of Political Communication. Cambridge: Polity Press, 1999.
- CASEY, Eoghan: Handbook of Digital Forensics and Investigation. Amsterdam: Elsevier, 2020.
- CLARKE, Richard A. – KNAKE, Robert: The Fifth Domain: Defending Our Country, Our Companies, and Ourselves in the Age of Cyber Threats. New York: Penguin Press, 2020.
- CURAN, James: Media and Power. New York, Routledge, 2002.
- ESSER, Frank – PFETSCH, Barbara: Comparing Political Communication: Theories, Cases, and Challenges. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- FARKAS, Johan – SCHOU, Jannick: Post-Truth, Fake News, and Democracy: Mapping the Politics of Falsehood. New York: Routledge, 2019.
- GALEOTTI, Mark: We Need to Talk About Putin: Why the West Gets Him Wrong, and How to Get Him Right. London: Ebury Press, 2019.
- GILES, Keir: Russia's 'New' Tools for Confronting the West: Continuity and Innovation in Moscow's Exercise of Power. London: Chatham House, 2016.
- HASSAN, N.H. – HIJAZI, R.: Open Source Intelligence Methods and Tools: A Practical Guide to Online Intelligence. Boca Raton: CRC Press, 2020.
- JOLLEY, Daniel – DOUGLAS, Karen M.: The Psychology of Conspiracy Theories. London: Routledge, 2022.
- KATZ, Rita: ISIS: The Viral Caliphate. New York: Columbia University Press, 2018.
- KOTLER, Philip – KARTAJAYA, Hermawan – SETIAWAN, Iwan: Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital. Hoboken: Wiley, 2017.
- LOCK, Andrew – HARRIS, Phil: Political Marketing and the Future of Politics. New York: Routledge, 2010.
- LUCAS, Edward: The New Cold War: Putin's Russia and the Threat to the West. London: Bloomsbury, 2015.

- MAAREK, Philippe J.: Political Marketing and Communication. London: Palgrave Macmillan, 2011.
- MILLER, Carl: The Death of the Gods: The New Global Power Grab. London: William Heinemann, 2018.
- NEGRINE, Ralph: The Transformation of Political Communication: Continuities and Changes in Media and Politics. London: Palgrave Macmillan, 2008.
- NIMMO, Dan: Political Communication and Public Opinion in America. Santa Barbara: ABC-Clio, 2001.
- NYHAN, Brendan – REIFLER, Jason: Misinformation and Fact-Checking in American Politics. New York: Oxford University Press, 2015.
- RID, Thomas: Active Measures: The Secret History of Disinformation and Political Warfare. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2020.
- SCAMMELL, Margaret: Consumer Democracy: The Marketing of Politics. Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
- SINGER, P.W. – BROOKING, Emerson: LikeWar: The Weaponization of Social Media. Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2018.
- SKOPIK, Florian: Collaborative Cyber Threat Intelligence: Detecting and Mitigating Advanced Persistent Threats. Amsterdam: Elsevier, 2017.
- STROMBÄCK, Jesper – KAID, Lynda Lee: The Handbook of Election News Coverage Around the World. New York: Routledge, 2008.
- WARDLE, Claire – DERA KHSHAN, Hossein: Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policy Making. Strasbourg: Council of Europe, 2017.
- WIRTZ, James: Understanding Intelligence Failure: Warning, Response, and Deterrence. New York: Routledge, 2020.

Vyučující:

- Mgr. Peter Dubóczy, PhD.
- Mgr. Tomáš Dvorský, PhD.

Poznámky:

Detailná osnova predmetu

Téma 1: Teoretické východiská politickej a spravodajskej komunikácie

Obsah: Téma poskytuje základný rámec pre pochopenie predmetu politickej a spravodajskej komunikácie. Študenti sa oboznámia s historickým vývojom komunikácie, so základnými modelmi komunikácie (lineárne, transakčné, interakčné) a s miestom spravodajskej komunikácie v rámci politických procesov.

Podtémy:

- Historické korene komunikácie v politickom kontexte.
- Modely komunikácie (Shannon–Weaver, Lasswell, interakčné a transakčné modely).
- Politická komunikácia ako nástroj moci, ovplyvňovania a legitimizácie.
- Spravodajská komunikácia ako súčasť procesov štátu.
- Vzťah medzi politickou a mediálnou/spravodajskou komunikáciou v politickom živote

Odporúčané metódy: prednáška s príkladmi z výskumov mediálneho prostredia; diskusia: Ako sociálne médiá zmenili politickú komunikáciu?; praktické cvičenie: sledovanie jedného politického/mediálneho príbehu v rôznych typoch médií (tradičné vs. online).

Téma 2: Aktéri politickej a spravodajskej komunikácie

Obsah: Téma predstavuje hlavných aktérov politickej a spravodajskej komunikácie a ich vzájomné prepojenia. Študenti získajú prehľad o štátnych, neštátnych, mediálnych a občianskych aktéroch, o ich motiváciách, stratégiách a možnostiach ovplyvňovania verejnej debaty. Pozornosť sa venuje aj vzťahom a interakciám medzi jednotlivými aktérmi, ktoré formujú dynamiku informačného prostredia.

Podtémy:

- Politickí aktéri: vláda, opozícia, politické strany, lídri.
- Inštitucionálni a organizační aktéri: verejná správa, výskumné inštitúcie.
- Mediálni aktéri: tradičné médiá, digitálne platformy, influenceri, fact-checkeri.
- Občianska spoločnosť a publikum.
- Vzájomné prepojenia a konflikty medzi aktérmi.

Odporúčané metódy: prednáška s príkladmi na mape aktérov konkrétnej politickej udalosti; skupinové cvičenie (tvorba schémy aktérov a ich vzťahov k vybranej téme).

Téma 3: Metódy a pojmy politickej komunikácie

Obsah: Téma sa zameriava na základné koncepty a analytické prístupy, ktoré umožňujú porozumieť procesom politickej komunikácie. Študenti sa oboznámia s kľúčovými pojmami, ako sú agenda setting, framing, diskurz, naratív či tvorba verejnej mienky. Cieľom je vytvoriť pojmový rámec, ktorý umožní identifikovať vzorce komunikácie a analyzovať ich politický význam.

Podtémy:

- Agenda setting, priming a framing.
- Diskurz a naratív ako nástroje politickej komunikácie.
- Verejná mienka a jej formovanie.
- Nálepky a symbolické skratky v komunikácii.
- Stratégie presviedčania a mediálne rutiny.

Odporúčané metódy: prednáška doplnená o príklady z aktuálnej politickej komunikácie; praktické cvičenie (analýza krátkeho mediálneho textu so zameraním na rámcovanie a naratív).

Téma 4: Moderné informačné a mediálne prostredie v 21. storočí

Obsah: Téma sa zameriava na transformáciu mediálneho a informačného prostredia v digitálnom veku. Študenti sa oboznámia s prechodom od tradičných médií k digitálnym platformám, so špecifikami sociálnych médií a algoritmickým usporiadaním obsahu. Diskutuje sa fragmentácia verejnej sféry, vznik informačných bublín a transnacionálny charakter súčasných informačných tokov.

Podtémy:

- Od tradičných médií k digitálnym a hybridným modelom.
- Sociálne médiá ako priestor politickej a verejnej komunikácie.
- Algoritmizácia a personalizácia obsahu.
- Fragmentácia verejnej sféry a informačné bubliny.
- Globalizácia a transnacionálny charakter informačných tokov.

Odporúčané metódy: prednáška s ukážkami zmien vo fungovaní médií; diskusia (dopady sociálnych médií na politickú komunikáciu); krátke cvičenie (sledovanie rozdielov v pokrytí rovnakej udalosti v tradičných a digitálnych médiách).

Téma 5: Praktické nástroje na monitoring online priestoru a sociálnych médií

Obsah: Téma sa zameriava na praktické aspekty monitorovania online priestoru a sociálnych médií. Študenti sa oboznámia s dostupnými nástrojmi a platformami, ktoré umožňujú sledovať informačné toky, identifikovať aktérov a analyzovať šírenie obsahu. Diskutuje sa využitie týchto nástrojov pre akademickú, analytickú a politologickú prax.

Podtémy:

- Typológia monitorovacích nástrojov (bezplatné vs. komerčné).
- Základné funkcie: vyhľadávanie, filtrovanie, sledovanie trendov.
- Nástroje pre monitoring sociálnych médií (Facebook, X/Twitter, YouTube, TikTok).
- Možnosti vizualizácie a exportu dát.
- Limity a slabé miesta nástrojov (dostupnosť dát, obmedzenia platformami).

Odporúčané metódy: prednáška s ukázkami reálnych nástrojov; diskusia (etické a metodologické otázky používania týchto nástrojov); workshop (práca s vybraným monitorovacím nástrojom na sledovanie konkrétnej témy).

Téma 6: Metodologické rámce monitoringu informačného prostredia

Obsah: Téma sa zameriava na teoretické a praktické rámce, ktoré určujú postupy pri monitorovaní informačného prostredia. Študenti sa oboznámia s princípmi zberu dát, s otázkami validity a reliability, ako aj s etickými a metodologickými obmedzeniami. Diskutuje sa rozdiel medzi kvantitatívnym a kvalitatívnym prístupom a význam kombinácie oboch perspektív.

Podtémy:

- Ciele a rozsah monitoringu.
- Kritériá výberu zdrojov a spracovania dát.
- Validita a reliabilita pri monitoringu.
- Kvantitatívne a kvalitatívne prístupy.
- Etické rámce práce s dátami.

Odporúčané metódy: prednáška s ukázkami aplikovaných metodologických prístupov; diskusia (riziká a limity pri výbere zdrojov); krátke cvičenie (návrh jednoduchého monitorovacieho rámca pre vybranú tému).

Téma 7: Metódy analýzy dát I – obsahová a diskurzívna analýza

Obsah: Téma sa venuje kvalitatívnym metódam analýzy dát, ktoré umožňujú skúmať významy a vzorce komunikácie v politickom a mediálnom prostredí. Študenti sa oboznámia so základmi obsahovej analýzy, ktorá systematicky skúma prítomnosť a frekvenciu kategórií, a s diskurzívnou analýzou, ktorá sa zameriava na štruktúru významov a rámcov v komunikácii.

Podtémy:

- Obsahová analýza: princípy, kategorizácia, kódovanie textov.
- Kvantitatívne a kvalitatívne využitie obsahovej analýzy.
- Diskurzívna analýza: rámce, významy, naratívy.
- Príklady aplikácie na politické a mediálne texty.
- Silné a slabé stránky jednotlivých prístupov.

Odporúčané metódy: prednáška s ukážkami výsledkov obsahovej a diskurzívnej analýzy; praktické cvičenie (základné kódovanie krátkeho mediálneho textu).

Téma 8: Metódy analýzy dát II – sieťová analýza a vizualizácia

Obsah: Téma sa zameriava na sieťové prístupy k analýze politickej a spravodajskej komunikácie. Študenti sa naučia, ako identifikovať aktérov, ich prepojenia a vzorce interakcií v informačnom prostredí. Dôraz sa kladie aj na vizualizáciu dát, ktorá umožňuje prehľadnejšie interpretovať zložité siete vzťahov a procesov.

Podtémy:

- Základy sieťovej analýzy: uzly, hrany, centralita.
- Identifikácia kľúčových aktérov a ich prepojení.
- Využitie sieťovej analýzy pri skúmaní online prostredia a sociálnych médií.
- Vizualizácia dát: mapy, grafy, diagramy.
- Limity a interpretácia sieťových prístupov.

Odporúčané metódy: prednáška, workshop s vytvorením jednoduchej siete z dát.

Téma 9: Kybernetická a kognitívna bezpečnosť – hrozby, aktéri, opatrenia

Obsah: Téma sa venuje dvom kľúčovým dimenziám bezpečnosti informačného prostredia: kybernetickej a kognitívnej. Študenti sa oboznámia s hlavnými typmi hrozieb, s aktérmi, ktorí ich vytvárajú alebo využívajú, a s opatreniami na ich zmiernenie. Diskutuje sa prepojenie medzi technologickými aspektmi (kybernetická bezpečnosť) a psychologickými procesmi (kognitívna bezpečnosť).

Podtémy:

- Kybernetická bezpečnosť: útoky, zraniteľnosti, ochranné opatrenia.
- Kognitívna bezpečnosť: informačné operácie, manipulácia, psychologické pôsobenie.
- Typológia aktérov.
- Hybridné hrozby a ich pôsobenie v informačnom prostredí.
- Opatrenia a stratégie na posilňovanie odolnosti spoločnosti.

Odporúčané metódy: prednáška s príkladmi hybridných hrozieb; krátka prípadová analýza (konkrétna kampaň alebo incident s kombinovanými aspektmi).

Téma 10: Kognitívna dimenzia a spravodajská etika

Obsah: Téma sa sústreďuje na kognitívne faktory, ktoré ovplyvňujú spracovanie informácií a prijímanie rozhodnutí, a zároveň na otázky etiky v spravodajskej a politickej komunikácii. Študenti sa oboznámia s najčastejšími kognitívnymi skresleniami, argumentačnými prešľapmi a mechanizmami manipulácie. Diskutuje sa aj problematika etiky v spravodajskej praxi a jej porušovanie.

Podtémy:

- Kognitívne skreslenia a ich dopad na vnímanie informácií.
- Argumentačné prešľapy v politickej komunikácii.
- Psychológia dezinformácií a mechanizmy manipulácie.
- Spravodajská etika: princípy a dilemy.
- Príklady etických prešľapov a ich dôsledky.

Odporúčané metódy: prednáška s ukážkami kognitívnych skreslení; diskusia (ako manipulácie ovplyvňujú verejnú debatu); praktické cvičenie (identifikácia argumentačných prešľapov vo vybraných textoch alebo prejavoch).

Téma 11: Investigatívne prístupy a OSINT v politickej a spravodajskej analýze

Obsah: Téma predstavuje využitie otvorených zdrojov a investigatívnych prístupov pri skúmaní politickej a spravodajskej komunikácie. Študenti sa oboznámia so základnými princípmi OSINT, s jeho praktickými možnosťami a obmedzeniami. Pozornosť sa venuje aj etickým otázkam a príkladom využitia OSINT v žurnalistike a akademickej analýze.

Podtémy:

- Definícia a princípy OSINT.
- Typy otvorených zdrojov a ich hodnotenie.
- Investigatívne prístupy: postupy, príklady z praxe (napr. Bellingcat).
- Etické limity a riziká pri práci s otvorenými zdrojmi.
- Možnosti využitia OSINT v politologickom a mediálnom výskume.

Odporúčané metódy: prednáška s príkladmi úspešných OSINT vyšetrovaní; workshop (práca s jednoduchým OSINT nástrojom alebo databázou).

Téma 12: CTI a jeho miesto v analýze spravodajských a politických informácií

Obsah: Téma sa zameriava na koncept **Cyber Threat Intelligence (CTI)** a jeho využitie v kontexte analýzy spravodajských a politických informácií. Študenti sa oboznámia s princípmi CTI, typmi hrozieb, ktoré sa prostredníctvom neho sledujú, a so spôsobmi, akými môžu výstupy CTI dopĺňať politologickú a komunikačnú analýzu. Dôraz sa kladie na prepojenie medzi technickými poznatkami a širším politicko-spoločenským kontextom.

Podtémy:

- Definícia a základné princípy CTI.
- Typy spravodajstva o kybernetických hrozbách (taktické, operačné, strategické).
- Hlavní aktéri CTI (štátne inštitúcie, súkromné firmy, výskumné tímy).
- Príklady využitia CTI v politickej a mediálnej analýze.
- Limity CTI a jeho doplnková úloha pri skúmaní informačného prostredia.

Odporúčané metódy: prednáška, prípadová štúdia, diskusia.

Podmienky hodnotenia

Forma ukončenia: hodnotenie.

Priebežné hodnotenie a záverečná práca:

Podmienkou pre udelenie známky z predmetu je aktívna účasť na hodinách a získanie dostatočného počtu bodov za priebežné hodnotenie (aktivita na stretnutiach, priebežné reporty) a záverečné hodnotenie (záverečná práca/policy brief). Finálna známka z predmetu sa vypočíta na základe súčtu bodov priebežného a záverečného hodnotenia. Študent má povolené maximálne dve absencie. V prípade viac ako dvoch absencií študent nespĺňa podmienky potrebné pre úspešné ukončenie predmetu.

Záverečné hodnotenie bude vyplývať zo seminárnej práce (policy brief), ktorú študenti odovzdajú v závere semestra (max. 20 bodov; min. 12 bodov). Seminárna práca by mala mať rozsah 10 až 15 strán, mala by spĺňať formálne náležitosti akademickej záverečnej práce. Obsahovo sa bude venovať okrem deskripcie problematiky aj jej analýze a poskytnutiu súboru odporúčaní s dôrazom na rovinu dobrých a zlých postupov (good and bad practices). Štruktúrou a náležitosťami by mala zodpovedať forme policy brief.

Čo sa týka priebežného hodnotenia, študenti si počas semestra budú na stretnutia pripravovať krátke reporty k vybranej problematike politickej a spravodajskej komunikácie (max. 20 bodov). Priebežná príprava a prezentácia reportov (celkovo päť reportov počas semestra) je podmienkou pripustenia študenta k skúške z predmetu.

Sumár hodnotenia: A/ 40 – 38 bodov B/ 37 – 34 bodov C/ 33 – 30 bodov D/ 29 – 27 bodov E/ 26 – 24 bodov FX/ menej ako 24 bodov